Роль інституціональних реформ в оптимізації функціонування банківських установ

О.І. Бутенко

Сбербанк Росії, м. Київ, Україна

Paper received 19.10.15; Accepted for publication 28.11.15.

Анотація. У статті досліджується процес інституціональних змін у функціонуванні центральних банків, сучасні підходи до оптимізації діяльності банків, що можуть застосовуватись центральними банками. На конкретних прикладах проаналізовано адміністративні та ринкові дії Національного банку України по виходу банківської системи із кризи 2008–2009 рр. та кризи 2014–2015 рр.

Ключові слова: *центральний банк, банківська система, регулятор, реформування, інституціональні зміни*

Постановка проблеми. Досвід країн із розвинутими ринковими відносинами свідчить про те, що створення ефективної ринкової економіки можливе лише за умови функціонування адекватної ринковим умовам банківської системи.

Створення сучасної банківської системи в Україні розпочалося у 1991 р. з прийняттям Закону «Про банки та банківську діяльність». Цим законом було закладено основи класичної дворівневої банківської системи, яка включає верхній та нижній рівні.

Сильна банківська система складається тоді, коли діяльність комерційних банків перебуває під наглядом регулятора, яким є центральний банк (в Україні НБУ). На думку відомого американського фінансиста Дж. Синкі в ідеалі ринкове і законодавче регулювання повинні доповнювати один одного, формуючи безпечну і ефективну банківську систему [1, с. 49].

Світова криза 2008–2009 рр. доводить, що національний рівень і в умовах сучасної глобалізації все ще продовжує залишатися головним структуроутворюючим, оскільки саме на ньому здійснюється найбільш комплексне і широке за сферою охоплення регулювання максимально диверсифікованим макроекономічним інструментарієм, тоді як інструментарій глобального і міжнародного регіонального рівнів усе ще не має (принаймі, на даному етапі розвитку глобалізації та в доступній для огляду перспективі) всеосяжного характеру, а має лише частковий договірний характер [2, с. 18-31].

В умовах кризи арсенал протекціоністських заходів розширюється за рахунок введення обмежень на рух капіталу, так як зростає небезпека негативного впливу світових фінансових потрясінь на національні монетарні і фінансові системи. Країни «двадцятки» на саміті у Вашингтоні (листопад 2008 р.) одностайно засудили протекціонізм і взяли на себе зобов'язання не використовувати таких мір. Але на практиці ситуація зовсім інша. Так, дослідження МБРР показують, що 17 із 20 країн фактично вдавалися до нових протекціоністських заходів [3].

В умовах інформглобалізму на глобальних фінансово-інвестиційних ринках, «самодостатніх» унаслідок міжнародної мобільності і надприбутковості, в зростаючих обсягах гравці оперують віртуальними активами і зобов'язаннями. При цьому реалізуються фінансово-інвестиційні схеми, учасниками яких є практично всі дійові особи ринку – фізичні особи, корпорації, уряди, міжнародні організації. В результаті не тільки суттєво корегується інвестиційна практика, але й певним чином дискредитується діяльність традиційних регулятивних інститутів [4, с. 32].

Глибина впливу глобалізації на фінансово-кредитну політику повинна ідентифікуватись у закономірностях та тенденціях інституціональних змін.

Аналіз досліджень і публікацій. Метою дослідження є шляхи здійснення інституціональних реформ центральних банків в умовах глобалізації фінансових систем, дії НБУ по виведенню банківської системи України із кризи.

У процесі опрацювання теми автор використовував загальнонаукові методи дослідження: статистичний, порівняння й узагальнення, логічний і порівняльний аналіз.

Питання теорії та практики місця і ролі центральних банків в процесі успішного функціонування банківських систем досліджується у працях зарубіжних і українських фахівців: Сіденка В., Козюк В., Ст. Фішер, Андрюшин С., Синкі Дж.

Основні результати дослідження. Сучасний тип банку відображає посилення інституціональних факторів формування елементів системи та підсистеми центрального банку.

Зміна мандатів центральних банків є інструментальним відображенням трансформації монетарної політики, зокрема, і макроекономічного механізму держави в цілому, хоча вона відбувається під егідою реформування їх статусу, що кодифікується інтегральним принципом незалежності, який безпосередньо задається інституціональними параметрами [5, с. 148].

Упродовж 1990-х рр. відбувалося реформування національних законодавств про центральні банки, які є відображенням якщо не повної уніфікації інституціональних їх організацій та функціонування, то, принаймні, уніфікації генералізуючої ідеї, яка перебуває в основі таких реформ (див. табл. 1). Наведені подержавні приклади свідчать, що незалежність та транспарентність центральних банків є уніфікованим принципом, що є визначальною закономірністю розвитку центральних банків в умовах глобалізації, незважаючи на національно зумовлені специфікації їх інституціональних параметрів. У розвинутих країнах на законодавчому рівні закріпляється роль національного банку у забезпеченні фінансової стабільності. Так, Законом «Про Банк Англії» (1998 р.) визначається завдання банку, яке зводиться до сприяння захисту і підвищення стабільності фінансової системи Великої Британії. Банк Англії працює з іншими компетентними органами (Казначейство, Управління фінансових послуг) [6].

 ©O. I. Butenko 2015

Таблиця № 1. Приклади інституціональних реформ центральних банків [5, с. 148]

Країна	Рік	Основні зміни в інституціональному забезпеченні центральних банків
Канада	1990	Запровадження системи орієнтації монетарної політики на експліцитно встановлюваний рівень інфляції.
Франція	1993	Ухвалення нового статуту, який визначив основним завданням забезпечення стабільності цін, підвищив рівень незалежності, зокрема, було чітко зафіксовано, що Банк Франції має виключне право на застосування монетарних інструментів для досягнення основного завдання.
Італія	1992	Реформа Банку Італії забезпечила підвищення економічної незалежності: операції відкритого ринку та політики рефінансування повністю перейшли до його компетенції.
	1993	Відмінено обов'язковий викуп Банком Італії нерозміщених держаних облігацій та скасовано прямий овердрафт для уряду в розмірі 14 % запланованих державних видатків.
ЄЦБ	1998	Визначено, що основним завданням Європейського цекнрального банку буде забезпечення стабільності цін в інтеграційній зоні. Гарантується політична, економічна і фінансова незалежність ЄЦБ та транспарентність його діяльності.
Японія	1998	Забезпечення цінової стабільності стає експліцитним завданням банку Японії. Він отримує незалежність щодо реформування та реалізації монетарної політики. Його керівні органи не можуть бути зміщені внаслідок конфлікту з урядом. Орган, що здійснює політику, Рада з питань монетарної політики, на роботу якої уряд не має права впливати, а рішення її членів підлягають оприлюдненню. Кожні півроку Банк Японії публічно звітує про свою діяльність.
Велика Британія	1992	Інфляційна мета банку Англії встановлюється ним разом з Казначейством. Банку Англії гарантується незалежність для досягнення погодженої інфляційної мети.
	1993	Банк Англії отримує право на рекомендації щодо здійснення процентної політики.
	1994	Запровадження системи оприлюднення офіційних зустрічей Керівництва банку та Канцлера Казначейства.
	1997	Реформування статуту Банку Англії. Банк здобуває монопольне право на здійснення процентної політики. Керівництво передається Комітету з питань монетарної політики, члени якого призначаються Керуючим Банком та Міністерством фінансів, але представництво уряду з правом голосу у Комітеті виключається. Уряд не може інструктувати Комітет. Управління державним боргом повністю передається Казначейству, а банківський нагляд – спеціалізованій установі.
Аргентина	1992	Реформування законодавства про центральний банк, визнання його основним завданням забезпечення стабільності курсового співвідношення. Гарантування Банку Аргентини політичної, економічної та фінансової незалежності. Запровадження системи транспарентності та відповідальності.
	2003	Перехід до здійснення монетарної політики на основі експліцитної інфляційної мети.
Мексика	1993	Прийняття нового законодавства про Банк Мексики, що підвищує його автономію.
	1994	Стабільність цін визначається головним завданням. Члени керівного органу банку Мексики призначатимуться на строк 6 років. Банк визначається незалежним щодо формування та реалізації монетарної політики.
	1995	Банк Мексики зобов'язаний оголошувати цільовий рівень інфляції на рік та траєкторію руху грошової бази як проміжної цілі.
	1999	Інфляційною ціллю визначається зниження інфляції нижче 3 % впродовж тривалого періоду.
	2000	Підвищення вимог до транспарентності банку через обов'язковість щомісячного оприлюднення інфляційних звітів.

Інституціональний прояв мала також трансформація банківської системи постсоціалістичних країн.

Зіткнувшись з дуже подібними проблемами, країни Центрально-Східної Європи та Прибалтики реформування своїх центральних банків здійснювали нерівномірно. Так, якщо у країнах Прибалтики перші закони про їх функціонування були ухвалені, починаючи з 1992 р., то у Польщі новий закон було ухвалено тільки у 1997 р. У країнах колишнього СРСР закони про центральні банки ухвалювалися впродовж 1993–1997 рр. А в Україні цей закон було ухвалено найпізніше серед усіх постсоціалістичних країн (у 1999 р.). Можливо, це було однією із причин найвищої гіперінфляції в Україні у 1993 р. (10155,0) [7, с. 392].

Розширення ролі центрального банку у забезпеченні фінансової стабільності в економіці відображає світові тенденції облаштування (див. матеріали самітів в G–20 у Вашингтоні (2008), Лондоні (2009), Пітсбурзі (2009), Торонто (2010), Сеулі (2010).

На першому саміті G–20 у Вашингтоні (листопад 2008 р.) сформульовано п'ять принципів реформування фінансових ринків:

– підвищення транспарентності і підзвітності;
– зміцнення якісного регулювання;
– забезпечення узгодженості фінансових ринків;
– зміцнення міжнародного співробітництва;
– реформування міжнародних фінансових організацій.

На наступних самітах G–20 у Пітсбурзі (2009) і Торонто (2010) було визначено чотири напрямки фінансової реформи:

1. Створення нового глобального режиму регулювання банківського капіталу і ліквідності (Basel III замість Basel II);
2. Підвищення ефективності нагляду;
3. Оптимальна конфігурація системи фінансових наглядових інститутів;
4. Забезпечення транспарентності міжнародних і експертних оцінок.

Досвід окремих ЦБ показує, що для підтримання макрофінансової стабільності центральним банкам необхідно мати відповіді інструменти:

– переважно приміняти макропруденціальні інструменти;
– їх використання повинне спрямовуватися повинне спрямовуватися на пом'якшення найбільш значимих для національної економіки системних ризиків або їх факторів;
– перелік можливих макропруденціальних інструментів, їх дизайн і надбудова буде залежати від рівня економічного розвитку країни і ступеня її інтеграції

у світову економіку, ємкості фінансового ринку і багатоманітності інститутів фінансового посередництва [8, с. 32–47].

Варто зазначити, що до сьогодні ні в теорії, ні на практиці не визначено, яку роль (стабільність національної валюти чи мікрофінансову стабільність) ЦБ покликаний виконувати в першу чергу. Ряд спеціалістів і глав ЦБ уже поставили під сумнів можливість для майбутньої грошово-кредитної політики попередньої практики таргетування інфляції, вважаючи, що мандат ЦБ має бути ширшим, між підтримання цінової стабільності, яка вимірюється індексом споживчих цін [8, с. 32–47].

Сьогодні іде пошук нових підходів до визначення оптимального поєднання мети грошово-кредитної політики і макрофінансової політики. Концентрація великих повноважень у ЦБ може дати їм велику владу над фінансовою сферою і національною економікою та вивести ЦБ з-під контролю парламентів і національних урядів. Виходячи з цього, необхідний пошук нових інституційних форм взаємодія парламентів, виконавчої влади і ЦБ, для того, щоб внести зміни у перелік повноважень останніх.

Світова криза 2008–2009 рр. сприяла появі досвіду реагування на фінансову нестабільність. Група G–20 у 2009 р. утворила перший інституційний орган на глобальному рівні – Рада фінансової стабільності (FSB – Financial Stability Board), завданням якого є виявлення слабких місць у глобальній фінансовій системі та розробка і використання регулюючої і наглядової політики у цій сфері.

Дискусійним є питання про те, який орган може бути відповідальним за підтримку фінансової стабільності. У багатьох країнах відповідальним органом став національний центробанк, а координуючим – державна комісія о фінансової стабільності, яку зазвичай очолює міністр фінансів.

За моделі «центробанк – макропруденційний регулятор», тобто коли центробанк виконує функцію забезпечення фінансової стабільності, перед ним виникають проблемні питання:

1. Як центробанк повинен поєднувати грошово-кредитну і макропруденційну політику, тобто чому віддавати перевагу стабільності національної валюти чи фінансовій стабільності;
2. Як поєднати макропруденційні нормативи і макропруденційне регулювання. Думається, що тут мають бути динамічні зміни;
3. Які додаткові повноваження може отримати ЦБ і які інструменти повинен використовувати для забезпечення фінансової стабільності.

Модель «центробанк – макропруденційний регулятор» реалізована уже в багатьох країнах: Австрії, Німеччині, Ірландії, Франції, Чехії, Словаччині, Фінляндії, Литві.

За даною моделлю центробанк концентрує великі повноваження, отримує владу над всією фінансовою сферою країни. За такої ситуації необхідне посилення контролю над центробанком з боку парламенту.

Модель «численний макропруденційний регулятор» реалізована у Канаді, Австралії, Італії, Португалії, Нідерландах, Франції, США, Великій Британії, Бельгії. За даної моделі формується новий технічний орган по координації діяльності всіх наглядових органів при Комісії з фінансової стабільності. Дана модель не сприяє оперативному прийняттю рішень.

Існує також і третя модель: «окремий орган – макропруденційний регулятор». Дана модель реалізована у Данії, Швеції, Угорщині, Японії, Латвії, Естонії, Мальті, Польщі. Але у більшості цих країн центробанк залучається до роботи з Комісією по нагляду за всіма секторами фінансових послуг.

У ЄС створено Європейську систему фінансового нагляду (European System of Financial Supervision – ESFS), який включає орган макронагляду – Європейська рада по системним ризикам (European Systemic rick Board – ESRB), а також три нових міжєвропейські органи макронагляду: Європейський комітет банківського нагляду (EBA – European Banking Authority), Європейський страховий і пенсійний комітет (EIOPA – European Ensurance and Occupational Pensions Authority) і Європейський комітет фондового ринку (ESMA – European securities and Markets Authority).

Досвід 49 ЦБ свідчить, що макропруденційні інструменти можуть пом'якшити системний ризик, який пов'язаний із кредитом, ліквідністю і капіталом [9].

Фахівці МВФ розглядають ефективність макропруденційних інструментів по трьом напрямкам. По-перше, вони оцінювали результати діяльності ЦБ, які активно використовували макропруденційні інструменти в наглядовій практиці.

По-друге, визначили динаміку цільової ризикової змінної до і після введення макропруденційних інструментів;

По-третє, оцінювали вплив макропруденційних інструментів на різні цільові зміни системного ризику. Проведені дослідження МВФ дали можливість зробити наступні висновки.

1. Наглядовий досвід кількох ЦБ (Китай, Колумбія, Південна Корея, Нова Зеландія, США і деякі країни Східної Європи) свідчить про достатню ефективність макропруденційних інструментів.
2. Оцінка динаміки цільових змінних системного ризику в періоди до і після введення макропруденційних інструментів показав, що деякі з них мають суттєвий вплив на темпи зростання кредиту. Ефективність макропруденційних інструментів пояснюється зниженням кореляції між зростанням кредитування і динамікою ВВП.
3. Оцінка впливу макропруденційних інструментів на різні цільові змінні системного ризику. Аналіз показав, що більшість макропруденційних інструментів можуть впливати на чотири фактори системного ризику: темпи зростання кредиту, системну ліквідність, фінансовий леверидж і потоки капіталу.

Через центральний банк держава здійснює комплекс взаємопов'язаних, скоординованих заходів, спрямованих на досягнення певних цілей щодо регулювання фінансового ринку. НБУ є також головним органом, на який покладене виконання функції гаранта фінансової безпеки у банківській сфері України.

Основні засоби регулювання банківської діяльності з боку НБУ викладені у ст. 66 Закону України «Про банки і банківську діяльність»: встановлення обов'язкових економічних нормативів, визначення норм обов'язкових резервів, встановлення норм відрахувань до

резервів на покриття ризиків від активних банківських операцій, визначення процентної політики, рефінансування банків тощо. Користуючись визначеними нормами, НБУ адміністративними та індикативними методами встановлює правила здійснення банківських, зокрема й кредитних, операцій і визначає обов'язкові вимоги до банків.

Згідно зі ст. 67 Закону України «Про банки та банківську діяльність», головною метою банківського нагляду є стабільність банківської системи та захист інтересів вкладників і кредиторів банку щодо безпеки зберігання коштів клієнтів на банківських рахунках. Основним принципом здійснення наглядових повноважень НБУ є виявлення стану дотримання банком встановлених пруденційних вимог, а критерієм відповідності діяльності банку вимогам банківського законодавства є задовільний фінансовий стан банку, який забезпечує виконання зобов'язань перед вкладниками та іншими кредиторами [10].

Для виходу із фінансової кризи НБУ було здійснено різноманітні заходи. Так, наприклад, у серпні 2009 р. облікову ставку НБУ як орієнтир ціни на гроші та як найменшу ставку рефінансування було встановлено на рівні 10,25. Досвід центробанків групи провідних країн свідчить, що в умовах кризи базова ставка у них була значно знижена: у США – 0,25%, Японія – 0,1%, Англія – 0,5%, ЄЦБ – 1%. Політика центробанків у розвинутих країнах і Україні була протилежною. Практика доводить, що політика «дорогих грошей» зазвичай є антиінфляційною, але одночасно стримує ділову активність і попит на гроші. Крім того, високі процентні ставки завжди приваблюють іноземний капітал, який за перших ознак кризи залишає ринок країни перебування [11, с. 28]. Гривня під час кризи переважно або переміщувалася на валютний ринок із купівлею іноземної валюти як своєрідною інвестицією, або її підтримувала зарубіжну економіку за рахунок придбання імпортних споживчих товарів [11, с. 28].

У лютому 2009 р. НБУ спільно з Кабміном збільшив рефінансування та рекапіталізацію деяких проблемних банків, викупивши частину їхніх акцій за рахунок бюджетних коштів (в основному, з виділеної Україні позики МВФ).

Важливим інструментом регулятивної політики НБУ був здійснюваний ним банківський (пруденційний) нагляд. За інформацією НБУ, у 2007 році приплив боргового капіталу до банківської системи України становив 16,9 млрд. дол. США, а за 9 місяців 2008-го – 11,2 млрд. дол. [12, с. 69]. Унаслідок цього банківські активи збільшилися до 870 млрд. грн., однак сукупний зовнішній борг банків збільшився до 42,1 млрд. дол. США. Ще однією ознакою цього періоду було нарощування боргу домогосподарств перед банками. За 2007–2008 рр. він зріс на 194,8 млрд. грн. [12, с. 69].

У 2012 р. Україна перебувала перед складним вибором: з одного боку, виникла необхідність вирішення питання про девальвацію гривні для порятунку реального сектора економіки і відповідного платіжного балансу, а з іншого – не допустити краху банківської системи. Така ситуація пояснюється тим, що валютні зобов'язання банківського сектору значно перевантажені валютними активами і у разі великої девальвації гривні українські банки будуть фіксувати великі збитки. Отже, регулюючи валютний курс НБУ необхідно було враховувати ці обставини.

У 2014 р. відбувся болісний перехід від штучно стабільного до гнучкого курсу гривні, який має визначатися фундаментальними чинниками: попитом та пропозицією

Відповідно до Меморандуму про економічну та фінансову політику Україна має намір щодо переходу у 2015 р. до монетарного режиму інфляційного таргетування [13].

Економічна, фінансова криза, яка значно погіршила у 2014 р. стан банківської системи, змусила активізувати законодавчу діяльність та регулятивні функції НБУ.

Так, 04.07.2014 р. було прийнято Закон України «Про несення змін до деяких законодавчих актів України щодо запобігання негативному впливу на стабільність банківської системи (№ 1586 – VII)», яким передбачалося виведення з ринку за участю держави неплатоспроможних банків; збільшення мінімального розміру статутного капіталу новостворених банків до 500 млн. грн. У відповідності до вимог даного Закону затверджено графік приведення до вимог протягом 10 років (термін до 11.07.2024) статутний капітал діючих банків (Постанова Правління НБУ від 06.08.2014 № 464).

Даний Закон наділив НБУ правом запровадження спрощеного порядку проведення процедур, пов'язаних з терміновою капіталізацією банків, у разі зменшення загального обсягу вкладів (депозитів) у банківській системі на п'ять і більше відсотків у строк до шести календарних місяців; надання НБУ права на застосування заходів впливу до банків чи власників істотної участі у банку дій щодо збільшення обсягу статутного капіталу з метою приведення діяльності проблемної установи у відповідність із вимогами законодавства, до них застосовуються штрафи у розмірі від п'яти до десяти тисяч неоподаткованих мінімумів доходів громадян.

Криза 2013-2014 рр. Підкреслила проблеми, що накоплювались багато років. Так, протягом 2014 р. обсяг простроченої заборгованості збільшився на 93,5% (65,68 млрд. грн.) та станом на 01.01.2015 р. складала 135858 млн. грн., що відповідала 13,5% клієнтського кредитного портфеля [14].

За 2014 р. з ринку було виведено 33 банки, з них 7 – за порушення банківського законодавства у сфері незаконного відмивання грошей, було призначено кураторів у 51 банк, 52 банки були збитковими, 23 банки перебували на стадії ліквідності. Така ситуація потребувала посиленої уваги з боку законодавчого органу та регулятора.

На зміцнення банківської системи України спрямовані прийняті зміни до Закону «Про банки і банківську діяльність» щодо визначення особливостей корпоративного управління в банках, яким:

– посилено вимоги щодо корпоративного управління в банках;
– підвищена відповідальність керівників банків, зокрема ради банку, за результати його діяльності;
– встановлено вимоги щодо побудов адекватних і дієвих систем управління ризиками та внутрішнього контролю.

НБУ посилив пруденційний нагляд за БСУ. Протягом 2014 р. було проведено 585 інспекційних переві-

рок 98 банків – юридичних осіб та 127 інспекційних перевірок їхніх відокремлених підрозділів [15].

З метою підвищення інституційної спроможності НБУ як регулятора у 2014 р. було розпочато трансформацію його структури. Серед завдань процесу трансформації основними складовими є:

– спрощення організаційної структури та оптимізація чисельності персоналу;
– концентрація на ключових функціях та підвищення ефективності системи прийняття рішень;
– реінжиніринг всіх процесів тощо.

Згідно цієї програми передбачається створити чотири центри управління на регіональному рівні – східне, центральне, західне та південне з центрами у Дніпропетровську, Києві, Львові, Одесі.

Висновки. Свідченням зростаючої ролі центральних банків у ефективному функціонуванні банківської системи є їх реформування. У роки економічно-фінансових криз роль регуляторів зростає. Центральні банки використовують ринкові та адміністративні засоби регулювання функціонування комерційних банків.

Через центральний банк держава реалізує комплекс взаємопов'язаних, скоординованих заходів.

Подальшого дослідження потребує ефективність регулятивних заходів, прийнятих у 2014–2015 рр. для подолання банківської кризи.

ЛІТЕРАТУРА

1. Синки Дж. Финансовый менеджмент в коммерческом банке и в индустрии финансовых услуг / Джозеф Синки-мл.; Пер. с англ. – М. : Альпина Бизнес Букс, 2007. – 1018 с.
2. Сіденко В. Модифікація світової економіки під впливом новітніх факторів глобальної трансформаційної кризи / В. Сіденко // Економіка Укр. – 2012, № 5. – С. 18–31.
3. Ведомости. – 2009. – 23 апреля.
4. Спільний європейський простір: гармонізація міжрегіональних суперечностей: Монографія; За ред. Д.І. Лук'яненка, В.І. Чужикова. – К.: КНЕУ, 2007. – 544 с. – С. 32.
5. Козюк В.В. Трансформація центральних банків в умовах глобалізації: макроекономічні та інституціональні проблеми / В.В. Козюк. – Монографія. – Тернопіль : Видавництво Астон, 2005. – 320 с. – С. 148.
6. Закон про центральний банк Англії // http://www.bank ofengland.co.uk.
7. Бутенко О.І. Організаційно-упарвлінські засади та механізми модернізації фінансово-кредитної сфери / О.І. Бутенко. – Монографія. Черкаси : Видавець Пономаренко Р.В. – 2013. – 488 с.
8. Андрюшин С. Инструменты макропруденциальной политики центральних банков / С. Андрюшин, В. Кузнецова // Вопросы экономики. – 2012. – № 8. – С. 32-47.
9. Lim, C., Columba, F., Costa, A., Kongsamut, P., Otani, A., Saiyid, M., Wezel, T., Wux. (2011) Macroprudential policy : What instruments and How to Use Them? Lessons from Country Experiences // IMF Working Papers. – № 238.
10. Закон України «Про банки та банківську діяльність» від 20.05.1991 р., № 873 – XII.
11. Корнєєв В. Антикризові інструменти фінансової стабілізації / В. Корнєєв // Економіка України. – 2009. – № 12. – С. 28.
12. Кульпінський С. В. Регулятивні механізми фінансового ринку в макроекономічній динаміці / С.В. Кульпінський // Фінанси України. – 2009. – № 2. – С. 69.
13. Memorandum of Economic and Financial Policies / Ukraine letter of Intent. – Kyiv, April 22, 2014 / URL: htts://www.imf.org/extemal/np/loi/2014/ukr/042214.pat
14. Банківська система 2015: виклики та перспективи / URL: http://www.bank.gov.ua.
15. Річний звіт НБУ за 2014 р. / URL: http://www.bank.gov.ua/docatalog/document?id=17568764.

REFERENCES

1. Sinkey, J. Financial management in commercial banks and in the financial services industry / Joseph Jr. Sinkey; Trans. from English. – Moscow: Alpina Business Books, 2007. – 1018 p.
2. Sidenko, V. Modification of the world economy under the influence of new factors of global transformational crisis / V. Sidenko // Ukraine economy. – 2012, № 5. – P. 18–31.
3. Vedomosti. – 2009. – 23 April.
4. A common European space: harmonization of inter-regional contradictions: Monograph; ed. D.I. Luk'yanenka, V.I. Chuzhikova. – K.: KNEU, 2007. – 544 p. – P. 32.
5. Kozyuk, V.V. Transformation of central banks in the context of globalization: macroeconomic and institutional problems / V.V. Kozyuk. – Monograph. – Ternopil : Publ. House Aston, 2005. – 320 p. – P. 148.
6. Law on the Central Bank of England // http://www.bankofeng land.co.uk.
7, Butenko, O.I. Organizational and management principles and mechanisms for the modernization of financial and credit sector / O.I. Butenko. – Monograph. Cherkasi : Publisher Ponomarenko R.V. – 2013. – 488 p.
8. Andryushin, S. Tools of macroprudential policies of central banks / S. Andryushin, V. Kuznetsova // Problems of Economics. – 2012. – № 8. – P. 32–47.
9. Lim, C., Columba, F., Costa, A., Kongsamut, P., Otani, A., Saiyid, M., Wezel, T., Wux. (2011) Macroprudential policy : What instruments and How to Use Them? Lessons from Country Experiences // IMF Working Papers. – № 238.
10. Law of Ukraine "On Banks and Banking" from 20.05.1991, № 873 – XII.
11. Korneev, V. Anti-crisis financial stabilization tools / V. Korneev // Ukraine economy. – 2009. – № 12. – P. 28.
12. Kulpinskiy, S.V. Regulatory mechanisms of financial market macroeconomic dynamics / S.V. Kulpinskiy // Ukraine Finance. – 2009. – № 2. – P. 69.
13. Memorandum of Economic and Financial Policies / Ukraine letter of Intent. – Kyiv, April 22, 2014 / URL: htts://www.imf.org/extemal/np/loi/2014/ukr/042214.pat
14. The banking system in 2015: Challenges and Prospects / URL: http://www.bank.gov.ua.
15. Annual report of the NBU for 2014/ URL: http://www.bank.gov.ua/docatalog/document?id=17568764.

The role of institutional reforms in optimizing banks institutions functioning

O.I. Butenko

Abstract. The article deals with the liquidity state of the Ukraine's banking system, which is one of the important indicators of its effective functioning. The main attention is fixed on the problems, which have appeared in the crisis and post-crisis periods of 2008–2009 as well as of 2014–2015, when the banking system suffered due to the new upheavals. While analyzing the National Bank's actions aimed at overcoming the crisis phenomena the author presents the faults and mistakes made by the regulator. Among them one can name intransparent procedure of giving refunding credits and numerous bureaucratic obstacles. The article contains information on the NBU's actions to get over the present day's crisis (2014–2015), which is caused by internal and external factors, expedience of them we can analyze later.

Keywords: *bank's liquidity, finance, the liquidity state, crisis, refunding, stabilization credit, loan arrear, bank's sector losses, return on own equity*